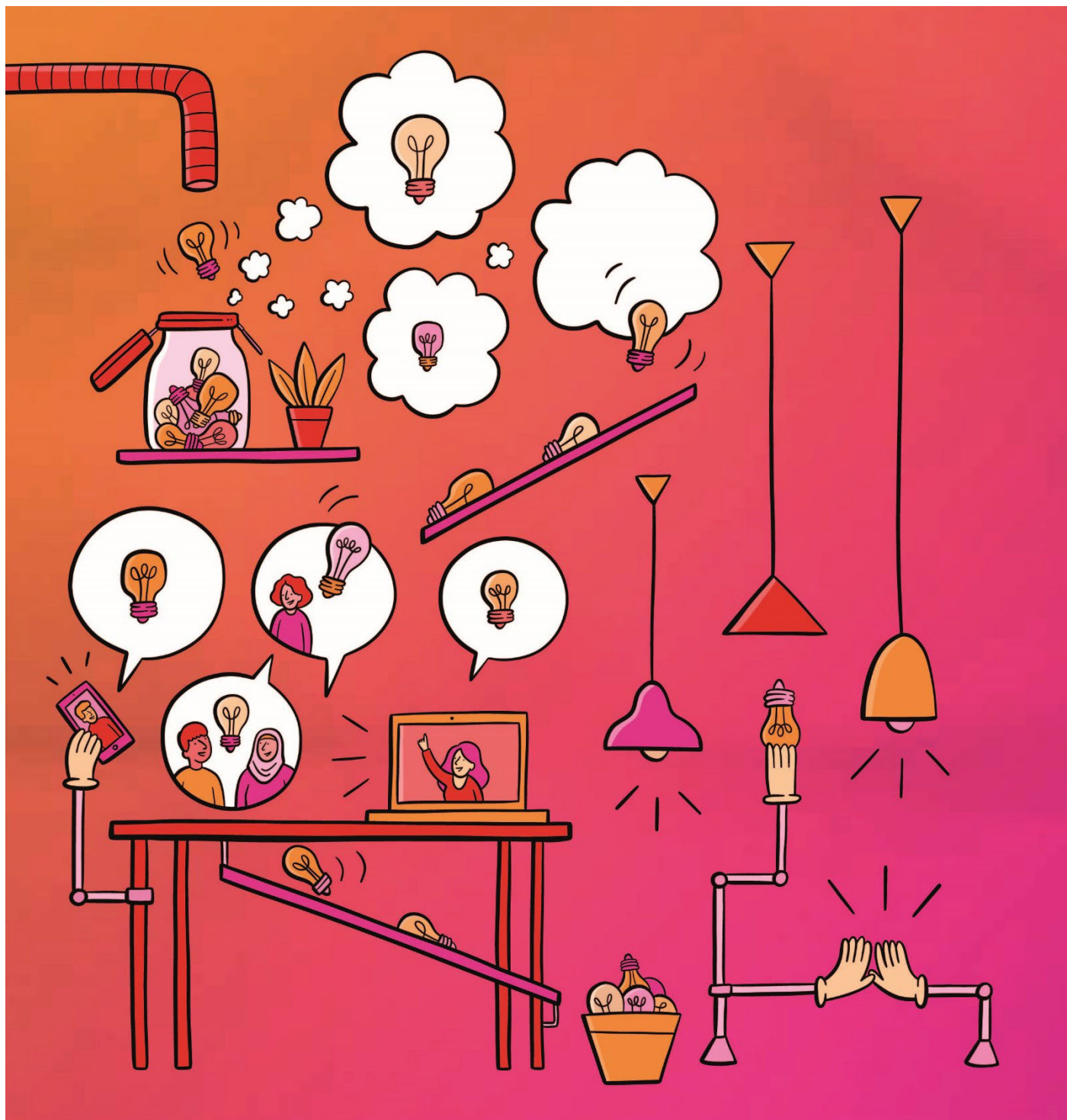

Toolbox Wmcz

1 Inhoudsopgave

-
- 1 Inhoudsopgave - pagina 2
  - 2 Voorwoord - pagina 3
  - 3 Wat is inspraak en wat is medezeggenschap? - pagina 4
  - 4 De wet (Wmcz 2018) in het kort - pagina 6
  - 5 Wat doet Pameijer - pagina 8
  - 6 Wat doet een cliëntenraad - pagina 11
  - 7 Onderwerpen waarover inspraak en adviesrecht moet zijn - pagina 14
  - 8 De route van vraag tot advies - pagina 15
  - 9 Onderwerpen waarover inspraak en instemmingsrecht moet zijn - pagina 16
  - 10 De route van vraag tot wel/geen instemming
  - 11 Tips voor succesvolle inspraak - pagina 17
  - 12 Algemene informatie over het maken van een agenda en notulen - pagina 20
  - 13 Bronnen - pagina 22
  - 14 Overzicht bijlagen (de andere documenten op de webpagina) - pagina 25

Vragen? Neem contact op met:
Toerusten en Kwaliteit
toerusten.kwaliteit@pameijer.nl

2 Voorwoord

Waarom vindt Pameijer inspraak en medezeggenschap belangrijk?

We ondersteunen mensen bij het omgaan met hun beperkingen en het versterken van hun eigen kracht.

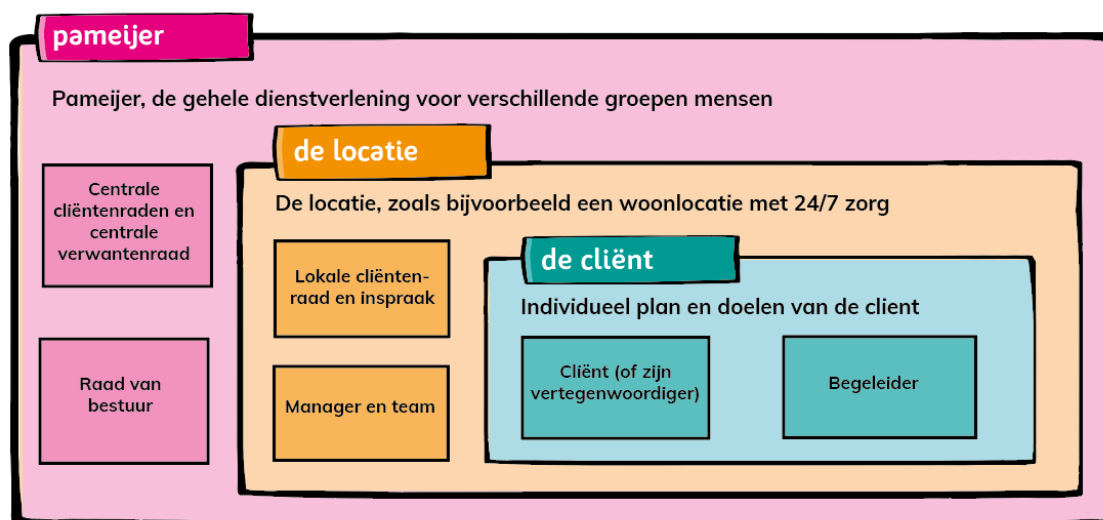
Daarbij speelt eigen regie een belangrijke rol: wat kan én wil iemand zelf?

Daarom vinden we het belangrijk dat cliënten en/of hun vertegenwoordigers kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen. Over dingen die invloed hebben op hun dagelijkse leven. Over onderwerpen die voor hen belangrijk zijn.

Dat kan op drie verschillende manieren:

1. **Zeggenschap:** een cliënt heeft zeggenschap over zijn eigen leven. Hij maakt zelf keuzes. De cliënt geeft tijdens de evaluatie van MijnPlan aan wat hij belangrijk vindt bij zijn ondersteuning. Bijvoorbeeld over zijn ontwikkeldoelen. Of over de samenwerking met zijn begeleider.
2. **Inspraak:** cliënten en/of hun vertegenwoordigers van een locatie vertellen wat hun wensen en meningen zijn. Over onderwerpen die belangrijk zijn in hun dagelijkse leven. Ook wanneer iemand niet in een cliëntenraad zit. Hun inspraak is belangrijk voor de cliëntenraad en de manager. Om naar te luisteren en om er iets mee te doen.
3. **Medezeggenschap:** cliënten en/of hun vertegenwoordigers komen op voor de gezamenlijke wensen en belangen van cliënten bij Pameijer. Dit gebeurt in een (centrale of lokale) cliëntenraad.

Goede inspraak en medezeggenschap betekent dat we met elkaar op tijd belangrijke onderwerpen bespreken, de ander serieus nemen, naar elkaar luisteren en samen zoeken naar oplossingen.

3 Wat is het?

Inspraak

Bij inspraak vertellen cliënten en/of hun vertegenwoordigers wat hun wensen en meningen zijn. Over onderwerpen die belangrijk zijn in het dagelijkse leven van cliënten. Ook cliënten en/of hun vertegenwoordigers die niet in een cliëntenraad zitten. Zij delen hun wensen en meningen met de lokale cliëntenraad en met de manager van hun locatie.

Het gaat bij inspraak dus om het *informeel* meedenken, meepraten en meedoen. Bijvoorbeeld over:

- maaltijden
- de inrichting van de gemeenschappelijke huiskamer
- dagbesteding
- huisregels
- allerlei praktische dingen tijdens een verhuizing of verbouwing van de locatie
- mogelijkheden voor ontspanning

De manager en de begeleiders hebben hierbij een belangrijke rol:

- ze informeren cliënten op tijd over onderwerpen die spelen op de locatie
- ze verzamelen hun wensen en meningen op een manier die past bij de cliënten
- ze luisteren serieus naar hun wensen en meningen
- ze informeren cliënten over wat ze met hun wensen gaan doen

Er zijn veel verschillende manieren om er achter te komen wat voor cliënten belangrijk is. Bijvoorbeeld via een klein onderzoek. Of via gesprekken in de huiskamer. Of werken met een zogenaamd [inspraakhuis](#). Het hoeft niet ingewikkeld te zijn! Een persoonlijk gesprekje bij een kop koffie kan ook al inspraak zijn. Tips om inspraak te organiseren vind je in informatieblad 13 'Tips voor een succesvolle inspraak'.

Medezeggenschap

Bij medezeggenschap vertelt een cliëntenraad wat de wensen en meningen van cliënten zijn. Dat kan lokaal of per team zijn. Of centraal voor heel Pameijer.

Een centrale cliëntenraad komt op voor de belangen van grote groepen cliënten in een organisatie zoals Pameijer. Binnen Pameijer zijn er 4 centrale raden die de belangen behartigen van een deel van de cliënten:

- centrale cliëntenraad SP
- centrale cliëntenraad GZ
- centrale cliëntenraad Mozaïk
- centrale verwantenraad GZ

Pameijer wil er graag voor zorgen dat op iedere woon- en werklocatie cliënten en/of hun vertegenwoordigers een lokale cliëntenraad kunnen starten.

Een lokale cliëntenraad komt op voor belangen van de cliënten die daar op de locatie wonen of werken of behandeling krijgen. Cliënten die van een bepaald team ambulante ondersteuning of behandeling krijgen, kunnen apart een lokale cliëntenraad opzetten. Of samenwerken met de lokale cliëntenraad van een 24/7 locatie in de buurt. Dat is handig omdat voor deze cliënten dezelfde manager en hetzelfde team werken.

De lokale raad kan (ongevraagd) **advies** geven op plannen van de manager of het team. Hij kan ook zelf plannen voorleggen en daarover advies geven aan de manager of het team.

De lokale raad heeft ook **instemmingsrecht**. Dat betekent dat een plan van de manager of het team instemming van de lokale raad nodig heeft. Pas dan kan het worden uitgevoerd. Cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) kunnen via hun lokale raad zelf ook plannen voorleggen aan de manager en het team. Dan wordt hier samen over besloten.

De afspraken over de samenwerking tussen de manager/het team en de lokale cliëntenraad leg je vast in een zogenaamde **medezeggenschapsregeling** (zie informatieblad 14). De lokale cliëntenraad heeft recht op een onafhankelijke coachondersteuner (zie informatieblad 18)

Het gaat bij medezeggenschap dus om het *formeel* meedenken, meepraten en meedoen. Daar horen regels bij. Die staan in de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz). Deze wet geldt voor alle mensen die langdurige zorg krijgen. Meer informatie over de Wmcz vind je in informatieblad 4 'Wmcz in het kort'.

4 De wet in het kort

Wat regelt de Wmcz?

Inspraak en medezeggenschap zijn een recht van de cliënt. Geen gunst. Deze wet regelt dat een bestuur of een manager dit recht respecteren en nakomen.

De wet verplicht niemand om zijn recht op inspraak en medezeggenschap uit te oefenen. Dat blijft een vrije keuze. Wel wordt een beroep gedaan op het verantwoordelijkheidsgevoel van cliëntenraden om actief met de andere cliënten in gesprek te gaan over wat zij belangrijk vinden.

De wet regelt ook over welke onderwerpen cliëntenraden advies- en instemmingsrecht hebben. Ook kunnen lokale – of centrale cliëntenraden extra afspraken hebben gemaakt met de manager of met het bestuur. Dat noemen we bovenwettelijke afspraken... die komen bovenop de wettelijke afspraken die zijn gemaakt.

- Cliënten die langdurig verblijven of – ondersteuning krijgen (bijv. langdurige dagbesteding) bij Pameijer, hebben over veel onderwerpen advies- en instemmingsrecht.
- Cliënten met ondersteuning bij hun werk of in hun eigen woning praten over iets minder onderwerpen mee. Dat geldt ook voor cliënten met behandeling van Mozaïk.

Kijk hiervoor op de infobladen 7 en 10

Voor wie geldt de Wmcz?

Cliënten die langdurig verblijven bij Pameijer. Dat zijn mensen die 24/7 ondersteund worden bij het wonen. Zij wonen in een woning van Pameijer. Het kunnen mensen van alle leeftijden zijn, van jong tot oud.

Cliënten die zelfstandig wonen en (wekelijks) langdurige ambulante ondersteuning krijgen of ambulante behandeling. Het kunnen mensen zijn van alle leeftijden.

Cliënten die langdurig beschermd of beschut werken op een activeringscentrum bij - of werkproject van Pameijer. Of als kind langdurig dagbesteding en/of dagbehandeling hebben.

Vertegenwoordigers, die opkomen voor het recht van de cliënt, mogen ook meepraten en meebeslissen wanneer de cliënt dat zelf (nog) niet (goed) kan. Dat kunnen naasten zijn van de cliënt: een familielid of dierbare vriend. Of een aangewezen curator.

Vanaf wanneer geldt de Wmcz?

1 juli 2020.

Door de coronapandemie was het voor veel zorgorganisaties niet mogelijk om inspraak en medezeggenschap op tijd goed te regelen. Daarom gaf de Minister van Volksgezondheid hiervoor uitstel tot 1 juli 2021.

Wat zijn de belangrijkste wijzigingen t.o.v. de oude wet?

Vroeger gaven cliëntenraden adviezen, nu hebben zij er een sterker recht bij gekregen door de nieuwe wet. Dat is het [instemmingsrecht](#). Over welke onderwerpen zie je op infoblad 10.

De wet hecht nu meer waarde aan de inspraak van alle cliënten. [Inspraak](#) over een onderwerp dat hun dagelijks leven raakt. De wet zegt dat de manager én de cliëntenraad daar allebei goed

naar moeten luisteren. En dat zij er iets mee moeten doen. Op infoblad 13 vind je tips over het organiseren van inspraak.

De wet wil ook dat er goed samengewerkt wordt. Bijvoorbeeld tussen de centrale- en lokale cliëntenraden. Of tussen een lokale cliëntenraad en de manager van de locatie. Daarom zegt de wet ook dat je daar goede afspraken over moet maken.

Medezeggenschapsregeling

Voor goede afspraken is er de medezeggenschapsregeling. In het voorbeeld Medezeggenschapsregeling vind je de onderwerpen waarover je afspraken met elkaar kunt maken. Dit voorbeeld gebruiken de managers en de lokale raden om hun afspraken vast te leggen voor een bepaalde tijd. Na een jaar moeten ze evalueren of de afspraken nog kloppen.

Wie controleert of het goed gaat?

De Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd controleert regelmatig of zorgorganisaties de wet goed naleven.

Wil je meer weten over de wet in begrijpelijke taal?

De wettekst van de [Wmcz 2018](#) is niet zo makkelijk om te lezen. Onder andere de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), het Landelijk Steunpunt (mede)zeggenschap (LSR) en KansPlus (het belangennetwerk verstandelijk gehandicapten) hebben een [handreiking](#) opgesteld in begrijpelijker taal.

Deze handreiking is vooral bedoeld voor leden van cliëntenraden, aandachtsfunctionarissen (AFU's) per team, onafhankelijke coachondersteuners, managers en bestuur.

Hierin kun je verdiepend lezen over de overgang van de oude Wmcz naar de nieuwe Wmcz 2018. De belangrijkste verschillen worden daarin ook op een rij gezet.

Op www.meepraten.net kun je kijken naar korte filmpjes. Onder andere over het [adviesrecht](#) en het [instemmingsrecht](#). Deze zijn voor een grotere groep van mensen geschikt om naar te kijken.

5 Wat doet Pameijer?

Wmcz 2018: wat doet Pameijer?

Goede inspraak en medezeggenschap gaan niet vanzelf. Dat moet je organiseren en stimuleren:

- Managers, begeleiders en cliëntenraden betrekken cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) op tijd bij onderwerpen die spelen op de locatie (inspraak).
- Managers, begeleiders en cliëntenraden stimuleren cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) om mee te denken, te praten en te doen (inspraak).
- Aandachtsfunctionarissen (AFU's) per team helpen bij het organiseren van inspraak op de locatie.
- Onafhankelijke coach-ondersteuners (of tijdelijk een AFU) ondersteunen de leden van de lokale cliëntenraad (medezeggenschap).

De wet geeft de regels over inspraak en medezeggenschap. Om managers, teams, AFU's en kandidaat cliëntenraadsleden (en/of hun vertegenwoordigers) te helpen, krijgen zij bij Pameijer onder andere een basistraining over de Wmcz.

Cliënten (of hun vertegenwoordigers)

Hebben cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) interesse in een lokale cliëntenraad? Dan krijgen ze een basistraining over hun rol bij lokale medezeggenschap en hoe je kunt samenwerken met de manager, het team én mede-clieuten op de locatie.

Manager

De manager heeft een belangrijke verantwoordelijkheid volgens de Wmcz. Hij/zij:

- is gesprekspartner van een lokale cliëntenraad
- organiseert inspraak voor cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) van de locatie
- luistert naar inspraak van cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) en doet er wat mee
- stuurt plannen ter advies of ter instemming aan de lokale cliëntenraad
- volgt de procedures voor het aanvragen van advies of instemming

AFU

De AFU is de eerste contactpersoon voor inspraak en medezeggenschap op de locatie. Hij/zij helpt zowel de cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) als de manager en het team om inspraak en medezeggenschap te regelen. De AFU:

- Informeert cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) op tijd over onderwerpen die spelen op de locatie
- Zorgt ervoor dat cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) hun wensen en meningen kunnen geven op een manier die bij hen past.
- Zorgt ervoor dat er een regelmatig speciaal moment is zijn dat de manager en het team serieus kunnen luisteren naar hun wensen en meningen

- Informeert cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) over wat er met hun wensen wordt gedaan.
- Ondersteunt bij (het opzetten van) een lokale cliëntenraad, het maken van een medezeggenschapsregeling en de samenwerking tussen de manager/het team en de lokale cliëntenraad volgens de procedures uit de Wmcz 2018.

Hulpmiddel voor startbijeenkomst op de locatie door managers en AFU's

De manager en de AFU organiseren een startbijeenkomst op de locatie voor cliënten (en hun vertegenwoordigers) en het hele team. Hiervoor krijgen zij een hulpmiddel, met aansprekende werkvormen om inspraak en medezeggenschap uit te leggen en het gesprek hierover aan te gaan. Om cliënten, hun vertegenwoordigers én begeleiders bewust te maken van het belang van meedenken, meepraten en meedoen. En om cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) mogelijk te interesseren voor een lokale cliëntenraad.

Map (toolbox) op de locatie

Elk team krijgt een map op de locatie met:

- praktische informatie over inspraak en medezeggenschap binnen Pameijer
- uitleg over de Wmcz en de procedures voor advies en instemming
- praktische tips om inspraak op de locatie te organiseren
- contactgegevens van de centrale cliëntenraden, de centrale verwantenraad GZ en de andere lokale cliëntenraden en hun AFU's
- voorbeelden van dingen die je kunt gebruiken bij inspraak en medezeggenschap.

Met deze map is altijd alle informatie op 1 plek. Te gebruiken bij het betrekken van cliënten (of hun vertegenwoordigers) of bij overleggen met de lokale cliëntenraad.

Posters op de locatie

Elk team krijgt posters op de locatie om:

- Cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) te stimuleren om mee te denken, praten en doen.
- Cliënten (en/of hun vertegenwoordigers) uitleg te geven over de onderwerpen waarover zij advies en instemming kunnen geven. En hoe zij dat kunnen doen volgens de procedures van de Wmcz.

Kennisnetwerk voor AFU's

We zetten een kennisnetwerk van AFU's op. Hier kunnen zij kennis en voorbeelden met elkaar delen.

Via het kennisnetwerk kunnen centrale en lokale cliëntenraden ook snel en gemakkelijk meningen en wensen over verschillende onderwerpen met elkaar delen. Zo komen signalen

over dingen die beter kunnen op locaties sneller terecht bij het bestuur van Pameijer. En het helpt bij het geven van advies of instemming over onderwerpen die voor alle cliënten van Pameijer spelen.

Platform voor medezeggenschap

Voor het delen van meningen en wensen oriënteert Pameijer zich nog op een online hulpmiddel voor centrale - en lokale cliëntenraden en AFU's.

6 Wat doet een cliëntenraad?

Wat doet een cliëntenraad?

In een lokale cliëntenraad praat je mee over onderwerpen waar de manager van de woonlocatie een beslissing over moet nemen. De onderwerpen hebben te maken met het dagelijks leven van de cliënten. In een lokale cliëntenraad zitten 3 tot 7 cliënten per woonlocatie. Voor sommige cliënten is het moeilijk om over alle onderwerpen goed mee te praten. Dan kunnen er ook naasten(*) in de cliëntenraad zitten. Zij moeten dan opkomen voor wat goed is voor de cliënten.

Wat doet een cliëntenraad?

De lokale cliëntenraad komt op voor de gemeenschappelijke belangen van de cliënten. De leden van de cliëntenraad benoemen uit hun midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.

Ze verdelen in overleg met elkaar de verschillende werkzaamheden. En ze zorgen dat iedereen een taak heeft. Een taak die past bij wat een raadslid kan of leuk vindt. Of wat iemand kan en wil leren.

Alle leden van de cliëntenraad krijgen vooraf een basiscursus. Hierin krijgen zij uitleg over de WMCZ 2018. Ze oefenen met de verschillende werkzaamheden om zo het werk als cliëntenraadslid deskundig en met plezier te kunnen doen.

Wat zijn de taken van de cliëntenraad?

De raad

- geeft informatie aan alle cliënten van de locatie over wat er speelt.
- vraagt de andere cliënten om raad en vraagt naar hun wensen en mening.
- bespreekt signalen die andere cliënten geven met de manager.
- vertelt de cliënten wat de resultaten zijn van het raadswerk.
- houdt contact met de centrale cliëntenraad.
- bespreekt vragen van de centrale cliëntenraad met alle cliënten van de locatie. Daarna geeft de raad antwoord aan de centrale cliëntenraad
- behandelt adviesaanvragen en instemmingsaanvragen van de manager
- geeft ook ongevroegd advies aan de manager als dat nodig is

Het werk verdelen

Vergaderen

- organiseren van een vergadering
- deelnemen aan een vergadering
- meedenken, meepraten en meedoen over belangrijke onderwerpen
- (eventueel) een verslag maken van de vergadering
- afspraken maken en deze ook echt uitvoeren
- je verdiepen in een bepaald onderwerp
- dingen regelen over een bepaald onderwerp
- de andere cliënten en/of leden van de cliëntenraad op de hoogte houden over wat er met dat bepaalde onderwerp gebeurt of moet gebeuren

Inspraak regelen

- alle cliënten van de locatie goed informeren over een bepaald onderwerp
- bijvoorbeeld d.m.v. een nieuwsbrief of bijeenkomst
- hen vragen om mee te denken en hun mening/wensen te geven over een bepaald onderwerp
- in een speciale bijeenkomst, een gezamenlijk overleg, een individueel contact of stembriefjes
- de raad neemt de meningen en wensen van de cliënten serieus
- de raad gebruikt deze inspraak om zijn werk te doen
- alle cliënten van de locatie vertellen wat er met hun inspraak is gedaan en wat er is bereikt

Samenwerken met de manager

- bespreken van een belangrijk onderwerp met de manager in de overlegvergadering
- hulp inroepen van de manager als dat nodig is bij het organiseren van inspraak

Adviesaanvragen

- andere cliënten inspraak geven op het onderwerp van de adviesaanvraag
- deze inspraak gebruiken om een advies voor te bereiden
- advies geven aan de manager, tijdens de overlegvergadering én schriftelijk

- ook mag de raad een advies geven aan de manager zonder dat hij erom heeft gevraagd

Instemmingsaanvragen

- andere cliënten inspraak geven op het onderwerp van de instemmingsaanvraag
- deze inspraak gebruiken om het besluit om wel of niet in te stemmen voor te bereiden
- wel of niet instemmen met een voorstel van de manager, tijdens de overlegvergadering én schriftelijk
- duidelijk laten weten aan de andere cliënten of de raad heeft ingestemd of niet

Wil je meer weten?

Kijk naar dit [filmpje](#) over samenwerken in de cliëntenraad

7 Onderwerpen adviesrecht

Na afstemming tussen het bestuur en de centrale raden komt hier een overzicht van alle onderwerpen waarover een cliëntenraad adviesrecht heeft. Daarnaast hebben cliënten en/of hun vertegenwoordigers van de locatie inspraak op deze onderwerpen.

Bijlagen 9 t/m 12 horen bij het adviesrecht van de cliëntenraad

8 Route adviesaanvraag

Adviesaanvraag

Manager → Cliëntenraad (CR)
Schriftelijk

Advies (ook ongevraagd op eigen initiatief)

CR → Manager

Schriftelijk binnen 6 weken of andere vooraf afgesproken termijn

Of

Afzien van advies over deze aanvraag

CR → Manager

Schriftelijk binnen 6 weken meedelen

Overnemen van advies

Manager → CR

Schriftelijk meedelen

Of

Intentie om advies niet of voor een deel over te nemen

Manager → CR

Minstens 1 x bespreken in de overlegvergadering

En

Besluit om advies niet of voor een deel over te nemen

Manager → CR

Schriftelijk meedelen met de reden waarom

Mogelijkheid om daarop te reageren

CR → Manager

Besluit geen of gedeeltelijk overname (ongevraagd *) advies?

CR verzoekt Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden om uitspraak zodat manager advies toch geheel of gedeeltelijk uitvoert.

Of

Manager verzoekt de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden om uitspraak dat hij het advies toch naast zich neer mag leggen.

9 Onderwerpen instemmingsrecht

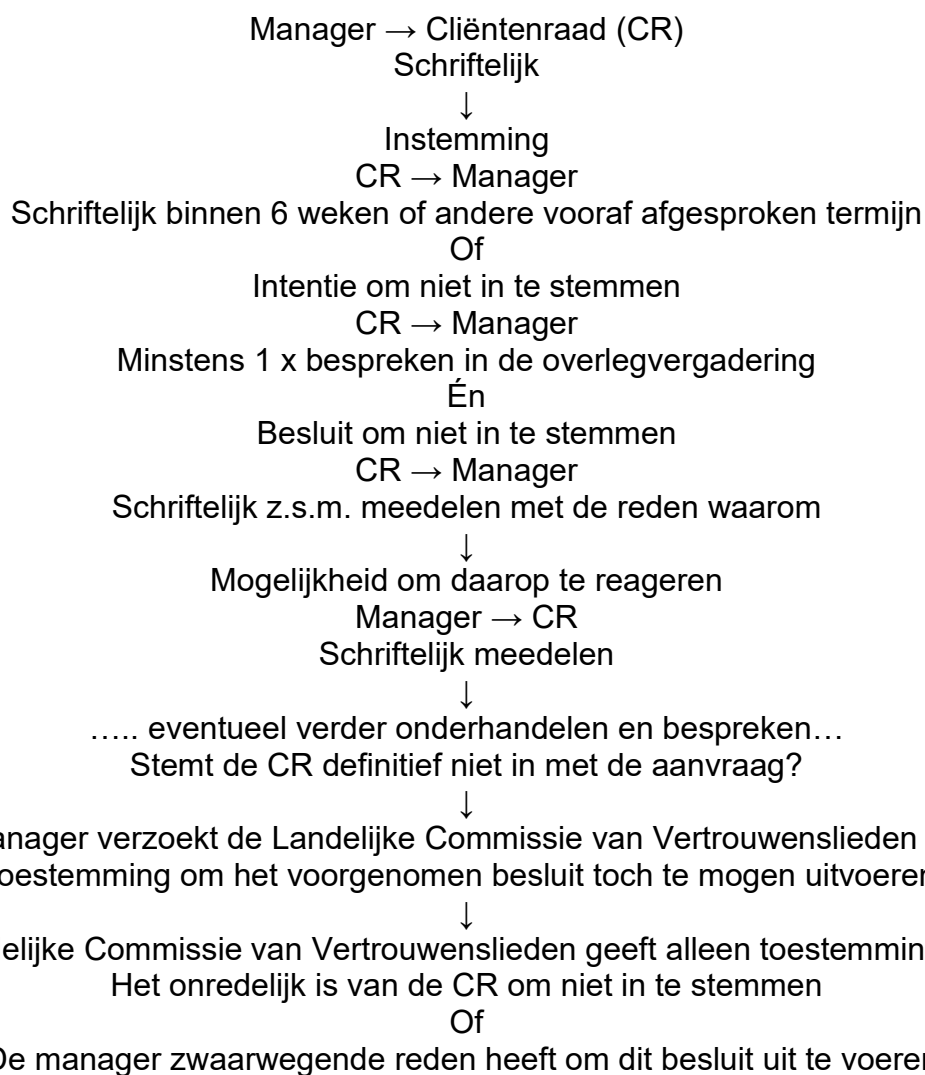
Na afstemming tussen het bestuur en de centrale raden komt hier een overzicht van alle onderwerpen waarover een cliëntenraad instemmingsrecht heeft. Daarnaast hebben cliënten en/of hun vertegenwoordigers van de locatie inspraak op deze onderwerpen.

Bijlagen 13 t/m 16 horen bij het instemmingsrecht van de cliëntenraad

Instemmingsaanvraag

Let op!

Een besluit genomen zonder instemming van de CR of zonder toestemming van de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden is nietig als de CR binnen 3 maanden na (uitvoering van) het besluit een schriftelijk beroep heeft gedaan op de nietigheid bij de ondernemingskamer.

11 Tips voor succesvolle inspraak

Opkomst en deelname

Met inspraak kunnen een raad, manager en team achterhalen wat cliënten en hun vertegenwoordigers belangrijk vinden. Zodat je daar rekening mee kunt houden. Om met elkaar te werken aan een omgeving waar mensen prettig wonen en werken. Hoe zorg je ervoor dat cliënten en hun vertegenwoordigers mee gaan denken, praten en doen?

De volgende tips kunnen helpen:

Vooraf

1. Geef de inspraak de naam die het beste past en aanslaat bij de groep cliënten. Bijvoorbeeld: GO (gezamenlijk overleg), inspraakavond, bewonersoverleg, koffieochtend voor verwanten, praathuis etc.
2. Houd regelmatig: organiseer inspraak zo veel mogelijk op een zelfde weekdag en tijdstip. Bijvoorbeeld iedere laatste donderdagavond van de maand om 19.00 uur.
3. Maak promotie voor de inspraak. Kondig het regelmatig en ruim van tevoren aan.
4. Kies met alle deelnemers gespreksonderwerpen die ertoe doen en voor alle deelnemers belangrijk (kunnen) zijn.
5. Maak een duidelijke agenda, zodat mensen weten wat ze gaan bespreken.
6. De manager zet ook belangrijke onderwerpen en voorstellen op de agenda. En geeft duidelijk aan dat de cliënten er inspraak over hebben.
7. Geef mensen de kans om persoonlijk de informatie te krijgen of een mening te vormen. Bijvoorbeeld via een persoonlijk gesprek met een lid van de cliëntenraad of een vertrouwd iemand.
8. AFU I&M: Vraag afdeling Automatisering om programma Picto-Selector op je bureaublad te zetten, zodat je pictogrammen kunt gebruiken bij informatie.

“Woont Maassluis: we overleggen met bijna alle bewoners, team en manager

1 x in de 3 weken. Een vast moment werkt het beste.

Het gaat over onderwerpen die we allemaal belangrijk vinden.

Zo gaat de voorzitter van de lokale cliëntenraad altijd persoonlijk langs alle medebewoners om hen te vragen welke onderwerpen zij graag willen bespreken.

2 vaste begeleiders ondersteunen ons bij inspraak en medezeggenschap.

[Hulpmiddel versterken medezeggenschap :: Meepraten.net ::](https://www.meepraten.net)

[eenvoudige-samenvatting-inspraak-in-de-wmcz-2018.pdf](https://www.eenvoudige-samenvatting-inspraak-in-de-wmcz-2018.pdf)
(overheid.nl)

Tijdens

1. Maak het gezellig. Bijvoorbeeld door met elkaar te eten voor of na de bijeenkomst.
2. Zorg samen voor duidelijke spelregels. Bijvoorbeeld om de beurt je mening geven, elkaar uit laten praten. Of afspraken over gasten (kondig deze op tijd aan, laat deze niet te veel aan het woord etc.).
3. Kies een laagdrempelige vorm van inspraak voor naasten. Bijvoorbeeld via een video bijeenkomst, zodat naasten vanuit huis mee kunnen doen op de computer of telefoon.
4. Gebruik creatieve werkvormen. Zie bijvoorbeeld infobladen 14 t/m 17 'Werkvormen'.
5. Cliënten krijgen de tijd en ruimte om onafhankelijk hun recht op inspraak en medezeggenschap uit te oefenen. Bijvoorbeeld bij een GO waarin voor het eerst over een verbouwing wordt gepraat. Dan mag er in dat overleg niet ook een besluit genomen worden over deze verbouwing.
6. Durft (nog) niet iedereen zijn mening te geven in een groep, zorg er met elkaar voor dat deze mensen individueel geïnformeerd worden en er alleen over kunnen nadenken of met een vertrouwd iemand. Geef hen ook de kans om persoonlijk hun mening of wensen te geven. Bijvoorbeeld via een stembriefje, een e-mail bericht of een WhatsApp bericht of aan een vertrouwd persoon in een persoonlijk gesprek.
7. Bij advies- en instemmingsplichtige onderwerpen is het belangrijk dat iedereen zich aan de spelregels van de Wmcz houdt. Dat er na inspraak van alle cliënten, ook de lokale cliëntenraad nog bij elkaar moet komen om met het voorstel in te stemmen of er advies over te geven aan de manager en het team.

“Op Woont Evenaar hebben we een bewonersoverleg. Een keertje gingen we het hebben over de Wmo-beschikkingen en waarom de ene cliënt meer zorg krijgt dan de andere cliënt. Onze coachondersteuner gebruikte er koekjes voor om de verschillen te kunnen laten zien. Zo werd het voor ons heel duidelijk!”

“Op Woont Romeynshof hebben we een beloning ingesteld: Doe je als bewoner mee aan alle overleggen? Dan ga je aan het einde van het jaar samen met de anderen die meededen op kosten van de woonlocatie uit eten!”

12 Agenda en notulen maken

Achteraf

1. Zorg dat de volgende afspraak om weer bij elkaar te komen al is gemaakt. En dat het voor iedereen duidelijk is wanneer.
2. Kom de afspraken na die in het vorige overleg zijn gemaakt. En bespreek dan in het volgende overleg hoe dat heeft uitgepakt.
3. Informeer iedereen (dus niet alleen de deelnemers aan het overleg) wat er met de inbreng van cliënten en hun vertegenwoordigers is gedaan. Bijvoorbeeld via email, WhatsApp, een (nieuws)brief of een mededelingenbord.
4. Geef duidelijk aan hoe er is gewerkt aan verandering of verbetering op de onderwerpen die zijn besproken. Het laten zien van de resultaten en successen is belangrijk om deelnemers gemotiveerd te houden. Als ideeën niet gemakkelijk zijn uit te voeren, laat dan ook weten waarom niet.
5. Evalueer regelmatig de manier waarop inspraak plaatsvindt. Kijk of er aanpassingen nodig zijn.

Meer tips in [dit filmpje](#) van Meepraten.net.

Mensen die samen leven, wonen, werken of bepaalde ondersteuning delen moeten weleens met elkaar iets bespreken en besluiten. Het is zinvol en nuttig om dat vast te leggen. Zodat iedereen weet waarover zij hebben meegedacht en meegepraat. En wat er besloten is. Daarom maken we agenda's en notulen.

Op deze webpagina zie je voorbeelden met pictogrammen en met alleen taal:

- Agenda
- Notulen (oftewel verslag)

Deze voorbeelden horen bij een echt gebeurd bewonersoverleg (*) voor alle bewoners van een locatie; het is voor hen een belangrijk platform voor inspraak. Hun mening wordt gehoord doordat ook de **cliëntenraad van deze locatie** meedoet aan dit overleg en er iets mee doet. Ondersteund door een vaste begeleider. De cliëntenraad kan deze voorbeelden van agenda en notulen ook gebruiken.

(*) Het is dus echt gebeurd. Alleen de namen van de personen zijn verzonnen.

Wat tussen [...] staat moet je zelf aanpassen aan jullie situatie en tijdstip. En je verwijdert natuurlijk de teksten en afbeeldingen uit deze voorbeelden.

Hieronder technische uitleg:

- Dit is een tabel in Word. Bovenste rij herhaalt zich op volgende pagina. Zo houd je overzicht op pagina 2. Wil je dat niet? Zet dan die optie uit: Selecteer met je muis bovenste rij op pagina 1. Bovenin opent het submenu 'Hulpmiddelen voor tabellen', klik op 'Indeling' en zet vervolgens rechts bovenin 'Veldnamenrijen herhalen' uit.
- In de voettekst is een paginanummer toegevoegd. Wil je dat niet? Dubbelklik dan op het nummer met je muis. Dan kom je in het voettekst-deel. En kun je de paginanummering verwijderen.
- In dit voorbeeld zijn pictogrammen uit de gehandicaptensector gebruikt. Wil je die ook? Vraag Automatisering om toegang tot de applicatie Picto-Selector. Daarin vind je de meest gebruikte officiële pictogrammen. Je kunt ook samen met de cliënten voor bepaalde thema's of onderwerpen zelf een afbeelding zoeken. Wil je geen afbeeldingen? Gebruik dan het voorbeeld met alleen taal.
- Zet achter 'locatie' in de eerste rij de naam, zoals die door de cliënten het meest gebruikt wordt. Teamnaam wordt niet altijd gebruikt!

Hieronder de inhoudelijke uitleg:

- In de voorbeelden heet het 'bewonersoverleg'. Hoe heet het bij jullie op de locatie?

Bijvoorbeeld:

- Cliëntenoverleg
- Gezamenlijk overleg of afgekort 'GO'
- Cliëntenraadsoverleg

Let op! Gebruik de naam Gezamenlijk Overleg alléén wanneer de manager, het team én de cliëntengroep normaal gesproken deelnemen aan het overleg. Cliëntenraadsoverleg gebruik je alleen als er ook echt overleg van een cliëntenraad is.

- Gebruik woorden die de cliënten begrijpen. Vervang bijv. 'notulen' voor 'verslag'.
- Houd het aantal agendapunten beperkt.
- Agendapunt: een vraag, voorstel, informatie van één of meer cliënten, de lokale cliëntenraad, de manager of de begeleiding. Het kan ook informatie zijn over een officiële advies- of instemmingsaanvraag die de manager bij de lokale cliëntenraad heeft ingediend. Schrijf het zo kort mogelijk op. Onder het kopje 'toelichting' of 'verslag' kun je alles uitgebreider beschrijven.
- Toelichting: beschrijf wat iedereen moet weten over dit onderwerp zo kort mogelijk op. En waarom jullie het gaan bespreken. Voeg er vragen aan toe die jullie helpen om er goed over na te denken.
- Verslag: beschrijf de reactie van de cliënten (bijvoorbeeld een vraag naar meer informatie of een besluit dat ze over het onderwerp nemen of een afspraak die zij erover maken). Probeer ook zo SMART mogelijk op te schrijven: Wie gaat wat wanneer en hoe doen?

13 Bronnen

Informatie

Over de vernieuwde wet Wmcz2018 hebben cliëntenbelangorganisaties veel hulpmiddelen vrij via internet ter beschikking gesteld. Ook hebben zij hun best gedaan om de wet in begrijpelijke taal uit te leggen.

Via de links en QR-codes kun je zien welke bronnen we hebben geraadpleegd en gebruikt om de toolbox te maken.

Handreiking Wmcz 2018 KansPlus

Deze [handreiking](#) is meer bedoeld voor bestuur, raden, management en het projectteam. Het helpt om de wet beter te begrijpen. Zodat bijvoorbeeld ook het voorbeeld van een medezeggenschapsregeling klopt.

Inspraak in de Wmcz 2018

In opdracht van het Ministerie van VWS heeft Vilans een [uitgebreide handreiking](#) gemaakt over inspraak van cliënten die langdurig op een woonlocatie worden ondersteund. Hierin staan ook een aantal werkvormen beschreven.

Er is ook een [samenvatting](#) van de uitgebreide handreiking van Vilans. Deze is zonder beschrijving van de werkvormen.

Podcast LOC over de visie

Samen bedenken hoe inspraak en medezeggenschap eruit moeten zien, is nog niet zo makkelijk. Het LOC maakte er een [podcast](#) over.

Bij Pameijer is in 2021/2023 een werkgroep actief die bestaat uit mensen van de raden en de organisatie. Zij werken samen om de Wmcz 2018 zo snel mogelijk en met eventuele wijzigingen te ontwikkelen en uit te rollen.

Daar gebruiken zij drie brondocumenten bij:

1. Implementatieplan Wmcz 2018 (van de organisatie)
2. Stappenplan (van de raden)
3. Bovenwettelijke afspraken (die gemaakt zijn tussen raden en organisatie)

Filmpje over adviesrecht

Op www.meepraten.net is dit filmpje te bekijken over het [adviesrecht](#).

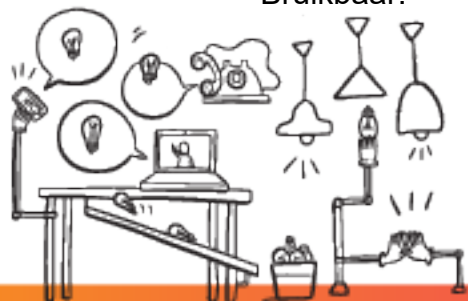
Filmpje over instemmingsrecht

Op www.meepraten.net is dit filmpje te bekijken over het [instemmingsrecht](#).

Informatie voor raden

Het LOC maakte [een document met basisinformatie](#) over medezeggenschap. Bruikbaar:

1. Voor mensen die goed kunnen lezen en/of al langer aan het werk zijn in een cliëntenraad.
2. Als trainingsmiddel waarbij bijvoorbeeld de onafhankelijke coachondersteuner helpt met verduidelijken van de inhoud.

Hulpmiddelen

Voor een sterke medezeggenschap heeft het LSR hele [concrete werkbladen](#) ontwikkeld. Daar kan een cliëntenraad mee aan de slag.

Medezeggenschapsregeling

Het LOC publiceerde op haar [website](#) een handreiking. En daarnaast een checklist om echt zeker te weten of je niets bent vergeten én inderdaad afspraken maakt die in lijn zijn met de Wmcz 2018. Handig voor iedereen die zich bezighoudt met een nieuwe regeling.

Onafhankelijke coachondersteuner

Wat doet deze [ondersteuner](#) precies en wat mag een cliëntenraad van die persoon verwachten?

14 Bijlagen

Werkvormen

Het [dobbelstenenspel](#) is een leuke vorm om in gesprek te gaan over dingen die spelen op de locatie. Je kan de spelregels volgen maar de dobbelstenen ook inzetten om meer in gesprek te gaan.

Het [inspraakhuis](#) van Cosis kan goed werken voor mensen die al van kind af gewend zijn met pictogrammen te werken. Meneer van Houten zou op verzoek van een cliëntenraad een paneel kunnen maken van 90 x 60 cm. Kijk daarvoor ook naar het [YouTube-filmpje](#).

Het [fotospel](#) toespitsen op inspraak door:

- Met elkaar of in groepjes foto's te maken die te maken hebben met het leven van alledag op de woonlocatie.
- Op een volgende bijeenkomst kunnen de foto's getoond worden waarbij je de spelregels verder volgt (zie linkje).

Dan is het geen kennismakingsspel meer en leren mensen elkaars standpunten kennen.

Belangenorganisaties

[KansPlus](#)

[LOC](#)

[LSR](#)

[LSR \(Eenvoudige website\)](#)

[VraagRaak](#)

- 1 Werkvorm: Dobbelstenenspel over het instemmingsrecht
- 2 Medezeggenschapsregeling lokale cliëntenraad - voorbeeld
- 3 Huishoudelijk reglement lokale cliëntenraad - voorbeeld
- 4 Profielschets kandidaat lokale cliëntenraad - voorbeeld
- 5 a. Rolbeschrijving onafhankelijk coachondersteuner lokale raad (nog niet def.)
b. Rolbeschrijving onafhankelijk coachondersteuner centrale raad
- 6 Rolbeschrijving AFU inspraak en medezeggenschap (nog niet beschikbaar)
- 7 a. Agenda overleg alleen taal - voorbeeld
b. Agenda overleg met picto - voorbeeld
- 8 a. Notulen overleg alleen taal - voorbeeld
b. Notulen overleg met picto - voorbeeld
- 9 Voorbeeld adviesaanvraag - manager
- 10 Voorbeeld advies - cliëntenraad
- 11 Voorbeeld ongevraagd advies - cliëntenraad
- 12 Voorbeeld ongevraagd advies over instemmingsonderwerp - cliëntenraad
- 13 Voorbeeld instemmingsaanvraag - manager
- 14 Voorbeeld instemming - cliëntenraad
- 15 Voorbeeld aankondiging nietigheid over besluit - cliëntenraad
- 16 Voorbeeld ingeroepen nietigheid over besluit - cliëntenraad
- 17 Voorbeeld nieuwsbrief - cliëntenraad

